Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 4 (1904)

Δελτίον ΧΑΕ 4 (1904), Περίοδος Α'

Λόγος επικήδειος επί του νεκρού Αλεξάνδρου Βαρούχα, πρώτου προέδρου της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας ρηθείς εν τω Αθήνησι Μτροπολιτικῷ ναῷ τη 1 Φεβρουαρίου 1899

Γεώργιος ΛΑΜΠΑΚΗΣ

doi: [10.12681/dchae.1577](https://doi.org/10.12681/dchae.1577)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΛΑΜΠΑΚΗΣ Γ. (2013). Λόγος επικήδειος επί του νεκρού Αλεξάνδρου Βαρούχα, πρώτου προέδρου της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας ρηθείς εν τω Αθήνησι Μτροπολιτικῷ ναῷ τη 1 Φεβρουαρίου 1899. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 4, 20–23. <https://doi.org/10.12681/dchae.1577>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Λόγος επικήδειος επί του νεκρού Αλεξάνδρου
Βαρούχα, πρώτου προέδρου της Χριστιανικής
Αρχαιολογικής Εταιρείας ρηθείς εν τω Αθήνησι
Μτροπολιτικῷ ναῶ τη 1 Φεβρουαρίου 1899

Γεώργιος ΛΑΜΠΑΚΗΣ

Δελτίον ΧΑΕ 4 (1904), Περίοδος Α' • Σελ. 20-23

ΑΘΗΝΑ 1904

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΥ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΑΡΟΥΧΑ

ΠΡΩΤΟΥ ΠΡΟΣΔΡΟΥ

ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ρουθις ἐν τῷ Ἀθὴνῃδι Μητροπολιτικῷ ναῷ

τῇ 1 Φεβρουαρίου 1899.

Υ Π Ο

Γ. ΛΑΜΠΙΑΚΗ

Λειτουργοῦ τοῦ Χριστιανικοῦ Μουσείου.

**Σεβαστὲ πρῶτε Πρόεδρε τῆς ἐν τῇ ἀναγεννηθείσῃ
Ἑλλάδι ἰδρυθείσης Χριστ. Ἀρχ. Ἑταιρείας.**

Ὅτε ὀλίγοι τινές, ἐννοοῦντες τὴν ἀνεκτίμητον ἀξίαν τῶν μνημείων τῆς Χριστιανικῆς Ἑλλάδος, ποροῦντες καὶ ἀλγοῦντες ἐβλέπομεν τὴν ἀναλγησίαν καὶ ἀδιαφορίαν τῶν περὶ ἡμᾶς, περὶ Σὲ συνήλθομεν, περὶ Σὲ συνεσπειρώθημεν, Σὲ ὡς Πατέρα ἐκνκλώσαμεν, καὶ πρὸς Σὲ μόνον, τὰ ὄμματα, νέοι ἡμεῖς τότε, πλήρη ἐλπίδος ἐστρέψαμεν.

Θάρος, μᾶς ἔλεγες, καὶ ἡ πατρις θὰ ἐδλογήσῃ τὸ ἔργον ἡμῶν. θάρος, καὶ ἡ Ἱστορία μίαν ἡμέραν θὰ λαλήσῃ περὶ τῆς ἀξίας τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα τότε, ἔσθ' ὅτε καὶ ὑπὸ τὴν εἰρωνείαν **ἐκλαύπων πολιτῶν**, ἠρξάμεθα συλλέγοντες.

Τῇ 23 Δεκεμβρίου τοῦ 1884 ὑπὸ τὴν προσωρινὴν προεδρείαν Μαράτου τοῦ ἀειμνήστου ἱατροῦ, εἰς τὴν ὀριστικὴν καὶ τακτικὴν ἐκλογὴν Σου προέβημεν, γηραιὲ Ἀλέξανδρε, ὡς προέδρου τῆς ἰδρυθείσης πρώτης ταύτης ἐν Ἑλλάδι Χριστιαν. Ἀρχαιολ. Ἑται-

ρείας, σκοπούσης τὴν διάσωσιν τῶν δοημέραι καταστρεφόμενων μνημείων τῆς Χριστιαν. τέχνης, σκοπούσης τὴν σπουδὴν καὶ διάδοσιν τῶν ἔργων τοῦ Ἑλληνικοῦ Χριστιανικοῦ πνεύματος, τοῦ καὶ πάλιν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τοῦ Χριστιανισμοῦ, διὰ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Χριστιανικῆς τέχνης τὴν ἀνθρωπότητα διαπλάσαντος. Τῇ 8 δὲ Ἰανουαρίου τοῦ 1885, ἡ νῦν νεκρὰ δεξιὰ Σου, ἐπέγραψε τὴν πρώτην ἀνὰ τὸ Κράτος καὶ τὴν Εὐρώπην Ἐγκύκλιον, ἐν ἣ περιεγράφοντο αἱ καταστροφαὶ τῶν μνημείων τῆς Χριστιαν. τέχνης, ἐγνωρίζετο ἐν Ἑλλάδι τὸ πρῶτον, τίς ἡ ἀξία τῆς ἀπὸ τῶν μνημείων θεολογίας, προὐκαλεῖτο δὲ καὶ ἀνεζητεῖτο καὶ ἡ ἐλαχίστη ἔστω συνδρομὴ πάντων, καὶ ὁ ἐλάχιστος ἔστω οἴτου κόκκος μνημείου τέχνης, εἰς τὴν πανελλήνιον ταύτην ἄλλω τῆς Χριστιανικῆς ἀρχαιότητος. Τὰ πρῶτὰ Σου δῶρα, τὸ μέγα ἀρχιερατικὸν ὠμοφόριον, τὸ χρυσοκέντητον ἐπιγονάτιον, τὰ χρυσοκέντητα ὑπομάντικα καὶ ὁ χρυσοκέντητος ἀκτινωτὸς πόλος τοῦ ποτε Μητροπολίτου Ἐφέσου Συμουήλ, μετὰ τῆς πενήμιου ἀρχιερατικῆς ῥάβδου, ἦν Γρηγόριος ὁ Ε' αὐτῷ ἐδωρήσατο, καὶ τοῦ μολυβδίνου ἀγγείου, ὅπερ ἐν ταῖς περιοδεαῖς αὐτοῦ ὁ αὐτὸς ἀοίδιμος Μητροπολίτης περιέφερε, ταῦτα, τὰ καὶ τοὺς πρώτους ἀριθμοὺς ἐν τῷ Κώδικι τοῦ ἡμετέρου Μουσείου κατέχοντα, ἐχρησίμευσαν καὶ ὡς ὁ πρῶτος πυρὴν καὶ ὡς ἡ πρώτη ζέμῃ τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἡμετέρου Χριστιανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου.

Ὡς πρῶτος δὲ οἶκος, ὡς πρώτη στέγη φιλοξενήσασα τὰ ὕστερα, τὰ ἐξ ἀμαθείας ὀρφανά, τὰ τῇδε κἀκεῖσε παρασχιπτόμενα τίμα ταῦτα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος ἀντικείμενα, ἐχρησίμευσεν ὁ Σὸς οἶκος, ἡ Σὴ στέγη, τὰ σὰ πλήρη στοργῆς δώματα. Ἰσασι τῶν λεγομένων ἡμῶν τὴν ἀλήθειαν, οἱ καὶ ἀπαξ τότε τὸν Σὸν οἶκον ἐπισκεφθέντες.

Ἀν ἐβραδύνομεν καὶ τῇ 10 Μαρτίου ἰδίου ἔτους ἡ Α. Μ. ἡ Σεπτῇ ἡμῶν Ἀνασσα ἀναγνωρίζουσα τὴν ἀξίαν τῶν μνημείων τῆς Χριστιανικῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἑλλάδος ἐκείνης, ἥτις τῷ 955 ἐν μέσῳ ἀρρήτου μεγαλείου καὶ δόξης ἔδιδε τὸ βάπτισμα εἰς ἔξοχον τῆς Ρωσσίας Ἡγεμονίδα, τῆς Ἑλλάδος ἐκείνης, ἥτις καὶ πίπτουσα

εἰς τὸ ἐθνικὸν ἐκεῖνο ναυάγιον ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην ἔδιδε νύμφην Ἰβὰν τῷ Γ' τὴν Σοφίαν τῶν Παλαιολόγων, ἡ Α. Μ., λέγομεν, μετὰ τοσοῦτων αἰῶνων πάροδον, ἀπὸ τῆς Χριστιανικῆς Ῥωσσίας εἰς τὴν Χριστιανικὴν Μητέρα Ἑλλάδα, ὡς νύμφη δανεία ἐρχομένη, προθύμως πάνυ ἔθετο ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτῆς Προστασίαν τὴν ὑπὸ Σοῦ προεδρευομένην Χριστιανικὴν ταύτην Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρείαν, πλουσιωτάτης συνάμα δωρεὰς τῷ ἡμετέρῳ Μουσείῳ εὐμενῶς ἀποσιεῖλασα. Ὅτε δὲ τὸ πρῶτον ἡ καθ' ἡμᾶς Χριστ. Ἀρχαιολ. Ἐταιρεία σιεντορεία τῇ φωνῇ εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον ἀνεκίνησεν, ὅτι τὰ ψηφιοθετήματα τῆς Μονῆς Δαφνίου ἐν συγκρίσει καὶ σέβει πρὸς τὰ ἐν Βυζαντίῳ, ἐν Βενετίᾳ, ἐν Σικελίᾳ καὶ ἄλλαχού ὑπάρχοντα, τοιαῦτα, τὰ τῆς Μονῆς Δαφνίου εἰσὶ μοναδικὰ ἔργα ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ὅτι αἱ βλάβαι τῶν σεισμῶν καὶ τῶν χειμῶνων εἶχον διασαλεύσει τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Ναοῦ, πρὸς Σὲ καὶ πάλιν, τὸν ἡμέτερον ἀγαπητὸν Πρόεδρον διὰ μακρᾶς ἐκθέσεως τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον ἀπειτάθη, ὡς τὸν μόνον ποιοῦντα ὡς τὸν μόνον δυνάμενον καὶ γινώσκοντα τὰ ἐνεργήσῃ, καὶ οὗ αἱ ἐνέργειαι, διὰ πολλῶν φάσεων κατέληξαν εἰς τὸ νῦν εὐάρεστον ἀποτέλεσμα, τῆς ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας, τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ νῦν Ἀντιπροέδρου τῆς ἡμετέρας Ἐταιρείας, διασώσεως τοῦ ἐκπάγλου ὡραιότητος Ναοῦ τῆς Μονῆς Δαφνίου.

Ἦρχισαμεν ἐκ τοῦ μηδενός, μόνον ζῆλον, καὶ ζηλωτὴν Πρόεδρον, Σὲ ἔχοντες, καὶ ὅμως, σήμερον ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Μουσείῳ ἀριθμοῦμεν χιλιάδας ἀντικειμένων, χιλιάδας ἐπιγραφῶν, ἑκατοντάδας ἀρχιτεκτονικῶν κατόψεων, ἅς ἀνὰ τὰ ὅρη τῆς Ἑλλάδος καθ' ἕκαστον ἔτος περισυλλέγομεν, ἑκατοντάδας φωτογραφικῶν ἀποτύπων, ἑκατοντάδας σχεδιογραφημάτων, ἑκατοντάδας Χειρογράφων Κωδίκων, ἑκατοντάδας χρυσοῦφάντων ἀμφίων, ἱερῶν σκευῶν, πολυτίμων πάντων μνημείων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος. Ὅσοι δὲ μεγάλοι καὶ ἂν γίνωμεν, οὐδέποτε, οὐδὲ ἡ μετὰ αἰῶνας ἱστορία θέλει λησμονήσῃ, ὅτι τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ὁ Ἀλέξανδρος Βαρούχας ὑπῆρξεν εἰς τῶν ἰδρυτῶν αὐτῆς καὶ ὁ πρῶτος αὐτῆς Πρόεδρος, ὃν σήμερον, εἰς τοὺς ἀμετακλήτους

νόμους τοῦ ὕψικοῦ κόσμου ὑποκύπτοντα, συνοδεύουσιν αἱ εὐχαὶ
τῶν ἀρχαίων Χριστιανῶν, αἱ ἐδλογίαι τῶν πρώτων καὶ νῦν ἱεροσ-
χῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη πάντων ἡμῶν, ἀναφωνούν-
των αὐτῷ, τὸ «αἰωνία ἡ μνήμη».

Π Ρ Ο Σ Φ Ω Ν Η Σ Ι Σ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΥ

Γ. ΚΟΖΑΚΗ ΤΥΠΑΛΔΟΥ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ

ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ἐκθετοῦσα ἐπὶ Γ. ΛΑΜΠΑΚΗ

Ἐπὶ τῇ καταθέσει τοῦ ἐκ φύλλων δάφνης ἱεροῦ
μονογράμματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐοίτιμε Ἀντιπροέδρε,

Τὸ ἱερὸν τοῦτο τοῦ Ἰησοῦ Μονόγραμμα, ἐκ φύλλων Δάφνης, σύμβολον τῶν ἀμαράντων ἀνθέων, ἃ δι' ὅλον τοῦ εὐγενοῦς Σου βίον ἐκαλλιέργησας, εὐλαβῶς Σοι προσφέρει ἡ Χριστιανικὴ Ἀε-
χαιολογικὴ Ἑταιρεία.

Ἐν ᾧ δέ, τῇ Ἀγίᾳ καὶ Μεγάλῃ ταύτῃ Ἑβδομάδι, ἀναβαίνεις εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, ὅπως ΕΚΕΙ τοῦντεῦθεν τὸ συνεχὲς καὶ αἰώνιον Πάσχα ἐορτάζης, ἀόρατος φωνή, ἀπὸ τοῦ βράχου τῆς γηραιᾶς Ἀκροπόλεως ἐξερχομένη, εἰς ἅπαν τὸ Ἑλληνικόν, γνήσιον Σὲ ἀνακηρύττει τοῦ Περιζέοντος καὶ τοῦ Φειδίου θανμαστήρ, ἐν ᾧ συγχρόνως ἀπὸ τοῦ στενοῦ τῆς Ἱερᾶς Ὀδοῦ κατὰ τὸ Ποίκιλον Σὲ ἐδλογοῦσιν οἱ Ἅγιοι τῆς Μονῆς Δαφνίου, οὓς ἀπὸ τῆς